

Handläggare
Emelie Hellström
Telefon: 08-50815044**Till**
Skarpnäcks stadsdelsnämnd
2026-10-01

Förutsättningar för en likvärdig och språkutvecklande förskola

Kontorsyttrande som svar på remiss från kommunstyrelsen,
dnr KS 2026/854

Förvaltningens förslag till beslut

Nämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och
överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Sammanfattning av remissen

Remissen avser betänkandet *Förutsättningar för en likvärdig och
språkutvecklande förskola (SOU 2026:37)*, framtaget av
Utredningen om en likvärdig förskola av god kvalitet med
obligatorisk språkförskola.

I betänkandet lämnar utredningen förslag som syftar till att alla
förskolor i Sverige ska ges likvärdiga förutsättningar att erbjuda
barn en utbildning av god kvalitet. Utredningen har bland annat haft
i uppdrag att överväga och föreslå införandet av en obligatorisk
förskola för vissa barn som behöver bättre språkutveckling i
svenska.

Vidare har utredningen haft i uppdrag att föreslå en reglering för
barngruppernas storlek samt överväga en reglering för att
säkerställa lämplig personaltäthet. Utredningen har även haft i
uppdrag att föreslå hur det kan införas tydligare krav på personalens
språkkunskaper i svenska samt hur skollagen kan upplysa om att det
följer av språklagen att svenska är språket i skolväsendet.

Utredningen innehåller förslag på:

- Förutsättningar och tillsyn för en likvärdig förskola av god kvalitet
- Barngruppsstorlekar och personaltäthet
- Förskolepersonalens språkkunskaper
- Upplysningsbestämmelse som hänvisar till språklagen
- Insatser för en stärkt språklig utveckling i svenska i förskolan
- Språkutvecklande stöd i svenska i förskolan

- Ikraftträdande

Beredning

Ärendet har beretts inom förskoleavdelningen.

Förvaltningens synpunkter

Sammanfattning av synpunkter

Förvaltningen är positivt inställd till betänkandets övergripande ambition att stärka kvaliteten i förskolan och delar bedömningen att likvärdighet och barns språkliga utveckling behöver stärkas. Samtidigt framhåller förvaltningen att flera av förslagen innebär konsekvenser organisatoriskt, kompetensmässigt och ekonomiskt för kommunerna. För att förslagen ska vara genomförbara och långsiktigt hållbara krävs därför tillräcklig finansiering, goda förutsättningar för kompetensförsörjning, tydliga konsekvensanalyser samt möjlighet till lokala anpassningar.

Förvaltningen betonar även vikten av att nya krav och regleringar utformas för att stärka kvaliteten i förskolan utan att medföra en ökad administrativ belastning som tar tid från det pedagogiska arbetet med barnen.

Sammantaget är förslagen i utredningen som helhet omfattande och kommer få stor påverkan på förskolan.

Ställningstaganden

Förvaltningens synpunkter och ställningstaganden redogörs utifrån de sex övergripande förslag som betänkandet består av.

6 En likvärdig förskola av god kvalitet

6.3.1 Tydliggörande och vägledning avseende vad som är likvärdighet och kvalitet i förskolan

6.3.2 En statlig strategi för förskolans framtida kompetensförsörjning

6.3.3 Stärkt tillsyn utifrån ett likvärdighetsperspektiv

Förvaltningens synpunkter på förslag 6.

Förvaltningen *instämmer* i vikten av att stärka likvärdigheten och kvaliteten i förskolan och att en förskola av hög kvalitet är avgörande för barns utveckling och lärande samt motverka skillnader i uppväxtvillkor.

Förvaltningen *instämmer* i förslag 6.3.1 och vill betona vikten av att ett sådant stödmaterial lägger särskild vikt vid hur förskolor kan arbeta för att stärka utbildningens kvalitet för barn som har sämre socioekonomiska förutsättningar och barn med särskilda behov.

Förvaltningen *tillstyrker* förslag 6.3.2 och instämmer i vikten av utbildad personal i förskolan. Förvaltningen vill tillägga att utredningen även bör beakta hur förändringar i barnafödandet kan påverka antalet barngrupper, vilket i sin tur kan inverka på behovet av utbildad personal.

Förvaltningen instämmer i att en förskollärare per barngrupp är eftersträvaransvärt men ställer sig frågande till hur detta ska kunna genomföras i praktiken till 2033. En reglering av barngruppernas storlek skulle sannolikt öka antalet barngrupper och därmed behovet av förskollärare. Utifrån det gör förvaltningen bedömningen att en reglerad förskollärartäthet skulle innebära betydande utmaningar för kompetensförsörjningen.

Förvaltningen anser även att nya krav på kompetensförsörjning behöver kombineras med nationella satsningar på utbildning, kompetensutveckling och rekrytering.

Förvaltningen *instämmer* i förslag 6.3.3 om att en fungerande tillsyn är centralt för att säkerställa likvärdigheten i förskolan. Förvaltningen anser dock att kommunerna behöver ha tillräckligt med handlingsutrymme för att kunna organisera verksamheten utifrån lokala behov. Förvaltningen anser att det vore mer ändamålsenligt med en tydligare lagstiftning som möjliggör sanktioner och innehåller konkreta förslag på åtgärder.

Förvaltningen anser även att tillsynen bör utformas för att stärka det systematiska kvalitetsarbetet och inte leda till ökad administrativ belastning för huvudmän och förskolor.

7 Barngruppernas storlek och personaltäthet

7.4.1 Högsta antal barn i en barngrupp i förskolan ska regleras

7.5.1 En miniminivå av antal personer per barn ska införas

Förvaltningens synpunkter på förslag 7.

Förvaltningen *instämmer* i förslag 7.4.1 att mindre barngrupper och högre personaltäthet kan skapa bättre förutsättning för utveckling och lärande. Förvaltningen ser dock att genomförandet kommer innebära ökat behov av personal, lokaler och administration vilket medför ökade kostnader för kommunerna. Ett framgångsrikt genomförande kräver långsiktighet, statligt stöd och nära samverkan mellan stat, kommun och lärosäten.

Förvaltningen vill även betona att förslagen behöver ses som helhet och att barngruppernas sammansättning är av betydelse. Det finns en potentiell risk att en barngrupp med 12 barn i åldrarna 1–5 år inte

är tillräckligt utvecklande för samtliga barn, i fall majoriteten av barnen är 1–2 år och endast fåtal äldre barn.

Förvaltningen ställer sig frågande till hur exempelvis avdelningsplanering ska kunna genomföras utan att strida mot bestämmelserna om att undantag endast får göras under kortare stunder. Det bör därför tydliggöras om det finns undantag. Vidare önskar förvaltningen förtydligande i vad som definierar "huvuddelen av dagen" för att minska risken för olika tolkningar.

Förvaltningen *instämmer* i förslag 7.5.1 om att barngruppens storlek, i kombination med personaltäthet och personalens utbildningsbakgrund, kan bidra till högre kvalitet i förskolan. Förvaltningen efterfrågar dock en långsiktig hållbar finansiering för att minimera risken att kommunerna inte kan nå regleringarna. Förvaltningen ser även behov av övergångsregler och ett nationellt arbete med kompetensförsörjning samt att förslagen ses över som helhet för att få avsedd effekt.

Förvaltningen är positiv till att personal som arbetar i barngrupp ska ha en utbildning för att arbeta med barn, men vill understryka att det redan idag finns utmaningar med kompetensförsörjningen. Förvaltningen menar vidare att utredningen inte i tillräcklig utsträckning beskriver den administrativa belastning regleringen kan komma att medföra.

Förslaget anknyter till pågående arbete inom Stockholms stad. Genom att eftersträva att all personal som arbetar i barngrupp har en utbildning för att arbeta med barn kan staden rusta sig för en eventuell framtida reglering. Förvaltningen menar därför att det fortsatt är angeläget att vid nyrekrytering beakta om den sökande har utbildning för att arbeta med barn. Att förslaget bygger på heltidsanställd personal stärker även stadens arbete med att heltidsarbete ska vara norm.

8 Förskolepersonalens språkkunskaper

8.9.3 Huvudmannen ska ansvara för att personal som arbetar i barngrupp har tillräckliga språkkunskaper i svenska

8.9.4 Föreskrifter om vilken nivå av svenska som ska krävas ska tas fram

8.9.5 Skolverket ska ta fram ett kartläggningsmaterial

Förvaltningens synpunkter på förslag 8.

Förvaltningen *instämmer* i förslag 8.9.3 att personalens kunskaper i svenska språket är en betydande kvalitetsaspekt men även att det inte får riskera att leda till exkludering eller diskriminering vid rekrytering. Förvaltningen anser att kravet på kunskaper i svenska

för personal behöver utredas grundligt så att kraven blir adekvata och behovsanpassade. Nya språkrav för förskolepersonalen bör kombineras med utbildning och stöd för befintliga medarbetare.

Förvaltningen vill även framhålla att språkkunskaper i sig inte är tillräckliga. Personalen behöver kunskap om barns språkutveckling och hur de kan använda sitt språk för att främja utvecklingen.

Förvaltningen betonar vikten av statlig kompensation och att i fortsatta kostnadsberäkningar beakta kravnivån på språkkunskaper då det påverkar behovet av kompetensutveckling.

Förvaltningen *tillstyrker* förslag 8.9.4. men vill belysa att språkravet inte bör sättas till en nivå som kan riskera leda till diskriminering eller exkludering vid rekrytering. Utifrån detta föreslår förvaltningen att sådana föreskrifter bör utgå från GERS-skalan där personalens språkkunskaper bör överstiga barnens.

Förvaltningen *tillstyrker* förslag 8.9.5 om behovet av ett nationellt kartläggningsmaterial för att bedöma personalens kunskaper i svenska.

9 Språket i skolväsendet

9.4.2 En upplysningsbestämmelse som hänvisar till språklagen

9.4.3 Särskilt om förskolan

Förvaltningen *tillstyrker* förslag 9.4.2 och 9.4.3.

12 Förslag på insatser för en stärkt språklig utveckling i svenska i förskolan

12.2 En försöksverksamhet med språkstärkande insatser för vissa barn i förskolan

12.2.2 Förskoleverksamheten ska regleras genom författning

12.2.3 Målgruppen för de språkstärkande insatserna ska definieras genom befintlig reglering

12.2.4 Huvudmannen ska erbjuda språkstärkande insatser om 25 timmar per vecka

12.2.5 Eventuella sanktioner vid omotiverad frånvaro

12.2.6 De språkstärkande insatserna

12.2.7 Försöket ska pågå i två år och finansieras genom stadsbidrag

12.2.8 Beslut om statsbidrag för språkstärkande insatser

12.2.9 Skolverket ska ha övergripande ansvar för försöksverksamheten, men huvudmännen för de enskilda försöken

12.2.10 En eventuell permanent reglering om särskilda språkstärkande insatser i förskolan för vissa barn

12.3.1 Den uppsökande verksamheten och erbjudande om plats i förskola bör utvärderas, och utökade insatser eventuellt föreslås

12.3.2 Barns närvaro i förskolan bör följas upp och det närvarofrämjande arbetet utvecklas

12.4 Utökad rätt till avgiftsfri allmän förskola för alla barn

Förvaltningens synpunkter på förslag 12.

Förvaltningen *tillstyrker* förslag 12.2.2, 12.2.3, 12.2.9 och 12.3.1.

Förvaltningen *instämmer* i förslag 12.2.4 att utökning av tid för allmän förskola från 15 till 25 timmar kan skapa bättre förutsättning för utveckling och lärande. Förvaltningen efterfrågar tydlighet i var gränsdragningen går mellan de stärkande insatserna och ordinarie verksamhet.

Förvaltningen *instämmer* i förslag 12.2.5 att regelbunden deltagande i förskola är betydelsefullt för barns språkutveckling i svenska, och att detta är särskilt angeläget för barn som endast i begränsad omfattning annars möter svenska språket. Förvaltningen efterfrågar tydlighet i vad det innebär om en vårdnadshavare tackar nej till språkbedömning.

Förvaltningen *instämmer* i förslag 12.2.6 att ökat fokus på barns språkutveckling och tidiga insatser för barn som riskerar att inte utveckla tillräckliga kunskaper i det svenska språket bidrar till högre kvalitet. För att insatserna ska få avsedd effekt är det viktigt att personalen har tillräckliga kunskaper i svenska samt god kunskap om barns språkutveckling och vad som främjar den. Administrativa krav som förslaget kan medföra bör dock inte minska tid som förskolan ska ägna åt undervisning och utbildning med barnen.

Förvaltningen *välkomnar* förslag 12.2.7 med en försöksverksamhet för att pröva språkstärkande insatser och anser att fokus bör ligga på hur verksamheten kan organisera insatserna och vilka ekonomiska konsekvenser det medför. Förvaltningen bedömer att en försöksverksamhet på två år är för kortsiktig för att avgöra om en viss metod eller insats stärker barns svensk kunskaper.

Vidare väcker förslaget frågor om vilka krav som kommer att ställas på huvudmän som vill delta i försöksverksamheten, exempelvis krav på verksamhetens strukturella förutsättningar såsom barngruppsstorlek, personaltäthet och personalens utbildningsbakgrund.

Förvaltningen *instämmer* i förslag 12.2.8, men menar att det är av betydelse att Skolverket i god tid innan ansökningstiden har beslutat om vilka språkstärkande insatser som kan prövas inom ramen för försöksverksamheten.

Förvaltningen *tillstyrker* förslag 12.2.10 att en permanent reglering föregås av en försöksverksamhet och betonar vikten av att resultaten beaktas i det fortsatta arbetet. Förvaltningen anser även att en eventuell permanent reglering av de särskilt språkstärkande insatserna bör föregås av en analys av de långsiktiga ekonomiska konsekvenserna samt att staten kompenserar kommunerna för ökade kostnader.

Förvaltningen *instämmer* i förslag 12.3.2 om att utreda ett nationellt närvarosystem för förskolan och att utvärdera det närvarofrämjande arbetet. Förvaltningen vill betona vikten av att systemet utvecklas i dialog med kommunerna och möjliggör olika tekniska lösningar för närvarorapportering. Vidare menar förvaltningen att det är angeläget att förtydliga i vilken utsträckning barn behöver vara närvarande för att utbildningen ska kunna bidra till deras utveckling och lärande.

Förvaltningen *instämmer* i förslag 12.4. Förvaltningen gör bedömningen att förslaget kommer ha begränsad effekt på antalet inskrivna barn i Stockholms stads kommunala förskola, då staden redan idag erbjuder minst 30 timmar förskola för alla barn.

13 Förslag om språkutvecklande stöd i svenska i förskolan

13.2.1 Hemkommunens ansvar

13.2.2 Skolverket ska ta fram ett nationellt kartläggningsmaterial för bedömning av yngre barns språkkunskaper

13.2.3 Hemkommunen ska informera om språkbedömningen

13.3 Undantag från kravet på obligatorisk språkbedömning

13.4 Barn som behöver det ska ha rätt till språkutvecklande stöd i förskolan

13.5 Obligatorisk tilldelning av plats vid en förskoleenhet för språkutvecklande stöd

13.5.1 Hemkommunens ansvar för en senare språkbedömning och tilldelning av plats vid en förskoleenhet för språkutvecklande stöd i svenska

13.6 Eventuella sanktioner vid omotiverad frånvaro

Förvaltningens synpunkter på förslag 13.

Förvaltningen *tillstyrker* förslag 13.2.3 och 13.6.

Förvaltningen reserverar sig mot förslag 13.2.1 och menar att effekter av utredningens förslag för att stärka kvaliteten och likvärdigheten i förskolan först bör utvärderas innan staten överväger obligatorisk språkbedömning. Samtidigt gör förvaltningen bedömningen att om regeringen väljer att gå vidare med förslaget om en obligatorisk språkbedömning är

hemkommunen bäst lämpad att ha ansvar för att genomföra språkbedömningen. Förvaltningen önskar tydligare konsekvensanalyser för att belysa de ekonomiska och organisatoriska effekterna för kommunerna samt att förslaget analyseras utifrån genomförbarhet, kompetens, organisation och integritet.

Förvaltningen menar vidare att utredningen inte i tillräcklig utsträckning analyserar vad som sker med hemkommunens ansvar om ett barn flyttar från en kommun till en annan. Andra frågor som förvaltningen ställer sig är hur information om barnets medverkan i de språkstärkande insatserna ska följa barnet vid övergångar till kommande årskurs 1, eller till en annan förskoleenhet. Förvaltningen menar att aspekterna kring informationsöverlämning behöver utredas ytterligare, med särskilt fokus på eventuella sekretesshinder som kan finnas. Det är angeläget att det blir tydligt hur och vad för information som ska överlämnas för att säkerställa att ett barn i behov av språkstärkande insatserna fortsatt får sitt behov tillgodosett.

Förvaltningen *ifrågasätter* förslag 13.2.2 om behovet av ett nytt kartläggningsmaterial och menar att det redan finns evidensbaserade och normerande material tillgängliga. Förvaltningen anser att Skolverket bör utreda och besluta vilket av dessa som ska utgöra det nationella kartläggningsmaterialet.

Förvaltningen ställer sig delvis bakom förslag 13.3 men *ifrågasätter* det första undantaget. Hemkommunen har inte möjlighet att kontrollera vilka barn som har ett nationellt minoritetsspråk som modersmål, och förvaltningen ser risker kopplade till hanteringen av känsliga personuppgifter.

Samtidigt ser förvaltningen positivt på att barn med ett nationellt minoritetsspråk ges goda möjligheter att utveckla sitt modersmål och välkomnar därför ett undantag. Förvaltningen gör bedömningen att ett undantag bör harmonieras med förslaget i avsnitt 9.4.3 om att utbildning som bedrivs helt på finska, meänkieli eller samiska undantas från kravet att särskilt främja barns språkutveckling i svenska. Mot denna bakgrund anser förvaltningen att inskrivning i en förskoleenhet eller barngrupp där utbildningen bedrivs helt på finska, meänkieli eller samiska i sig bör utgöra grund för undantag från språkbedömning, utan krav på vårdnadshavarens begäran. Samtidigt välkomnas att vårdnadshavare ska kunna begära att barnet genomgår en språkbedömning i svenska.

Förvaltningen *instämmer* i förslag 13.4 och 13.5 men *motsätter* sig att de språkstärkande insatserna ska ges först från höstterminen det

år barnet fyller fyra år. Enligt 13.2.1 ska hemkommunen ansvara för att genomföra en språkbedömning av barnet höstterminen det år barnet fyller tre år, medan rätten till insatserna och tilldelning av plats inträder först ett år senare. Förvaltningen bedömer att det är en alltför lång tidsperiod av en ungt barns utveckling, då barnets behov sannolikt kan ha förändrats.

För förslag 13.5.1 hänvisar förvaltningen till yttrande för förslag 13.2.1 samt 13.3.

14 Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

14.1 Ikraftträdande

Förvaltningens synpunkter på förslag 14.

Förvaltningen *tillstyrker* förslag 14.1 med reservation för yttrandet under 12.2.7 om att försöket ska pågå i två år.

Förvaltningen delar i huvudsak utredningens konsekvensbedömning, samtidigt är utredningens förslag så pass omfattande att det är svårt att göra en bedömning av vilka konsekvenser förslagen som helhet kommer ha för kommuner och huvudmän. Förvaltningen gör bedömningen att kommunernas kostnader inte är tillräckligt belysta samt saknar analys om hur förslagen påverkar lokalkostnaderna.

Sammantaget instämmer förvaltningen i utredningens bedömning att en likvärdig förskola av god kvalitet är en grundläggande förutsättning för vidare diskussion om obligatorisk förskola för vissa barn. Förvaltningen välkomnar utredningens ambition att stärka likvärdigheten och kvaliteten i förskolan.

Förvaltningen betonar behovet av långsiktiga och genomförbara lösningar som stärker förskolans kvalitet utan att öka den administrativa belastningen.

Jonas Lauri
Stadsdelsdirektör
Skarpnäcks stadsdelsförvaltning

Johanna Hult
Avdelningschef
Skarpnäcks stadsdelsförvaltning

Bilagor

1. Remiss - Förutsättningar för en likvärdig och språkutvecklande förskola (SOU 2026:37)
2. Följebrev Förutsättningar för en likvärdig och språkutvecklande förskola (SOU 2026:37), KS 2026/854

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Jonas Lauri, Stadsdelsdirektör	2026-09-09
Johanna Hult, Avdelningschef	2026-09-09